

Nr 289.

Av herr **Sandberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 85, med förslag till lag angående slakt av husdjur.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 85 med förslag till lag angående slakt av husdjur stadgas enligt 1 § bl. a. att vid slakt av husdjur skall omedelbart före blodets avtappande djuret bedövas.

Enligt 4 § gives emellertid möjlighet till undantag från denna bestämmelse i det §:en givits följande lydelse: "När särskilda omständigheter därtill föranleda, må med Konungens tillstånd och enligt de föreskrifter Konungen meddelar vid viss slaktinrättning slakt verkställas utan iakttagande av vad i 1 § är stadgat."

Skälen för denna undantagsbestämmelse äro att yrkanden om befrielse från bedövningstvånget framkommit med avseende å trenne slaktformer, nämligen den judiska slaktmetoden (schächtningen), den s. k. dansk-amerikanska svinslaktmetoden och renslakten.

Vad den judiska slaktmetoden beträffar, synes det av den i propositionen förebragta utredningen framgå, att vid slakt enligt denna metod, möjligheten till att djuret åsamkas onödigt lidande icke är utesluten i den utsträckning, som kan sägas vara fallet vid slaktdjurets bedövande före blodavtappningen. Då emellertid den judiska slaktmetoden för judarna har religiös helgd, torde ett visst hänsynstagande därtill böra göra sig gällande vid lagens utformande. Detta synes också låta sig göra utan att kravet på en human slaktmetod väsentligen eftersättes. På grundval av en av professor Sahlstedt verkställd utredning föreslår styrelsen för veterinärhögskolan följande modifikation av bestämmelserna i 1 § till judarnas förmån: "Det kunde t. ex. till 1 § fogas ett andra stycke av innebörd att om av religiösa skäl en mosaisk församling önskade för sina medlemmars räkning anordna slakt utan att blodets avtappning föreginges av bedövning, ansökning om tillstånd därtill skulle göras hos Konungen, som, därest ansökningen funnes böra beviljas, skulle äga föreskriva de närmare villkor, under vilka slakten finge ske, såsom angående plats för densamma, tillvägagångssättet därvid och uppsikt över slakten. *Redan i själva lagen syntes böra intagas föreskrift därom, att vid sådan slakt alltid skulle omedelbart efter verkställandet av det för blodets avtappning avsedda snittet företagas bedövning enligt lagens föreskrifter.*" (Kurs. av motionären.)

Även medicinalstyrelsen uttalar en liknande mening. Det anförda förefaller också vara det minsta, som kan fordras för att den judiska slaktmetoden skall

få förekomma, samtidigt som lagen stadgar för all annan slakt metoder, som ännu bättre fylla humanitetens krav. Någon möjlighet till eftergift på kravet att bedövning av slaktdjuret skall ske omedelbart efter schäktsnittet synes mig icke böra givas, vadan det är riktigast att bestämmelserna därom inskrivas i lagen och ej göras beroende av Kungl. Maj:ts prövning.

Om man beträffande den judiska slaktmetoden anser sig böra, med hänsyn till judarnas religiösa uppfattning, tillåta viss modifikation av bestämmelserna, så torde detta näppeligen kunna försvaras med avseende å den s. k. dansk-amerikanska svinslakten, vilken förekommer vid de flesta exportslakterier, och som sker utan slaktdjurets bedövning. Den allmänna opinionen har med rätta länge varit upprörd över det djurplågeri som därvid förekommer, utan att något däråt kunnat göras, på grund av saknaden av lämpliga lagbestämmelser. Att nu medgiva möjlighet till undantag från lagen för dessa storslakterier måste därför anses högst olämpligt. Professor Sahlstedt säger i sin förut omnämnda utredning: "Att tillåta slakt av svin utan bedövning vid stordrift (dansk-amerikanska metoden vid andelsslakterierna), men förbjuda sådan i andra fall (vid hemsakt) vore en orimlig inkonsekvens i en lag. Att å andra sidan undantaga all svinsakt från bedövningstvång vore att tillställa en slaktform, som sannolikt skulle leda till djurplågeri i ganska stor utsträckning, i det hemslakternas icke i regel torde besitta den skicklighet vid sticket utförande som en tränad stiekare vid ett större slakteri. Ett sådant generellt undantag vore därför liktydigt med ett delvis förfelande av en slaktlag. Härtill komme, att den dansk-amerikanska metoden, lika litet som schäktingen, torde erbjuda några fördelar, åtminstone inga vägande sådana, framför bedövningsslakt, och slutligen att här inga religiösa motiv, utan endast säkerligen rätt oväsentliga ekonomiska sådana, kunde anföras för dess bibehållande."

Enligt vad medicinalstyrelsen anför finnes också redan ett exportslakteri, vilket infört bedövning vid slakten, utan att därav olägenheter vid arbetet eller ett sämre resultat av slakten visat sig. Påståendet från exportslakteriernas sida att köttet från efter bedövning slaktade djur skulle vara av sämre kvalitet är inte bevisat, och bör under alla omständigheter icke tillmätas avgörande betydelse.

Enligt departementschefens yttrande skulle dock bestämmelserna i 4 § medföra att "möjlighet står öppen att med de kontrollföreskrifter, som prövas skäliga, medgiva fortsatt användning i nödig utsträckning av nu ifrågavarande slaktmetod".

Det kan vara fara för att en lag, som ålägger medborgarna i allmänhet vissa plikter mot husdjuren, men ger möjlighet för en del att i stor utsträckning undandraga sig dessa plikter, icke vinner nödig respekt och efterlevnad.

Vad sist renslakten angår, så innehåller ju lagförslagens bestämmelse om tiden för lagens ikraftträdande undantag för slakt av ren, och överlättes åt Konungen att bestämma om tiden för lagens tillämpning på detta område. Då därmed åsyftas att giva förbättrade metoder för renslakten tid att utvecklas och ut-

bredas, torde, då tiden prövas vara inne för lagens ikraftträdande på detta håll, icke heller beträffande renslakten bestämmelserna i 4 § behövas.

De ovan berörda slaktmetoderna och deras användning torde hava varit bland de starkaste skälen till kravet på en ur humanitär synpunkt tillfredsställande lag om slakt av husdjur. Det måste därför framstå som en oavvislig fordran, att icke lagen på dessa punkter göres mer eller mindre ineffektiv.

Med anledning av det anförda får jag alltså yrka,

att 4 § i föreliggande förslag till lag angående slakt av husdjur måtte utgå, och att i dess ställe, eller såsom tillägg till 1 § införes en bestämmelse angående den judiska slaktmetoden i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens för veterinärhögskolan förslag och

att vederbörande utskott måtte utforma därför nödig lagtext.

Stockholm den 18 februari 1927.

O. E. Sandberg.
